

Na návšteve: U Ivana Oravca

Komoru ste viedli osem rokov /od 6.6.2000 do 18.3.2008/. Ako hodnotíte svoje pôsobenie na poste predsedu SPPK?

Predseda SPPK Milan Semančík gratuluje Ivanovi Oravcovi k životnému jubileu

Bolo to mimoriadne zložité obdobie, ktoré však praktický trvá dodnes. Uskutočnila sa privatizácia podnikov, pokračovala transformácia družstiev a zároveň sme sa pripravovali na vstup do EÚ. Dovolím si povedať, že každý predseda riadil našu komoru v hektickom období. Dôvod je zrejмый: agrosektor sa postupne dostával na druhú koľaj v našej spoločnosti.

Aká bola vtedy vízia štátu v agrosektore?

Začiatkom nového milénia som často viedol rozhovory s ľuďmi z našich ministerstiev, ktorí presadzovali myšlienku: nevyrábajme doma to, čo dokážeme lacnejšie doviezť. Neprijímali argument, že strata sebestačnosti bude v konečnom dôsledku tragédiou nielen pre agrosektor, ale aj pre celú spoločnosť. Neuznávali ani to, že všetky štáty v európskej 15-stke mali iné podmienky na podnikanie ako východná a stredná Európa. Bol to jednoducho ťažký boj, ako prežiť, ako navýšiť každoročne štátny rozpočet tak, aby sme dosiahli aspoň výšku podpory, ktorú nám dovoľovala prístupová zmluva.

Spolupracovali ste aj s európskymi štruktúrami?

Chodil som aj na niektoré prístupové rokovania do Bruselu pri vstupe Slovenska do EÚ a poviem krátku príhodu: sedel som ako prísediaci na jednom z rokovaní, bojovali sme o vyššiu kvótu na mlieko. Prítomní komisári stále odmietali naše argumenty a hoci ma naša reprezentácia poučila, že nemôžem na rokovaní vystúpiť, nedalo mi to. Vyskočil som a vravím: „Páni komisári, povedzte mi, čo mám povedať našim roľníkom? Aby sa zbalili a nechali to všetko tak?“ Po krátkej prestávke nakoniec niektoré naše argumenty prijali.

Mrzí ma však, že naša vtedajšia vláda nezabojovala za náš agrozozort tak, ako to dokázali napríklad Poliaci.

Ten boj, o ktorom hovoríte, sa odohrával medzi Vami a národnými inštitúciami alebo Vami

a európskymi štruktúrami?

Celá situácia bola o to zložitejšia, že sa uskutočnila takpovediac na oboch frontoch. Na jednom rokovaní na ministerstve financií som rezortnému ministrovi povedal: *"Ja vám podpíšem, že slovenskí poľnohospodári a potravinári nepotrebujú ani korunu dotácií, ak zabezpečíte, aby ich nikto v EÚ nedostával."* Bol to nerovný súboj o rozpočet a o znenie prijímaných zákonov.

Dalo sa niečo spraviť počas Vášho pôsobenia pre to, aby úroveň agropotravinárstva u nás neklesala?

Bohužiaľ, proces úpadku sa neskončil, ale stále pokračuje aj po vstupe do EÚ. Komora tento úpadok nedokázala zastaviť, my sme sa snažili aspoň o jeho zmiernenie. Ťažko povedať, či by sme teraz boli úplne bez poľnohospodárstva alebo by sme na tom boli lepšie bez európskych štruktúr. To sú špekulácie. Na Slovensko od roku 2004 prichádza vo zvýšenej miere zahraničný kapitál, došlo aj k reprivatizácii niektorých podnikov. Niektoré sektory sa čiastočne stabilizovali, ale v tých hlavných oblastiach - v živočíšnej výrobe a špeciálnej rastlinnej výrobe - sa nám úpadok nepodarilo zastaviť. Nechcem tým povedať, že sa nám celkom nič v našej práci nedarilo zmeniť. Robili sme, čo sme mohli, ale určite sme mali urobiť viac.

A Vaša osobná reflexia?

Spolu s členom Predstavenstva SPPK Petrom Schultzom

Pre mňa osobne je tragédiou, kam sa dostal slovenský agrárny sektor so stavom zvierat, s predajom pôdy cudzincom či predajnými cenami za niektoré komodity. Určité uspokojenie mám aspoň z nášho PD DEVIO Nové Sady, ktoré si až doteraz zachovalo svoj rozsah činností vrátane chovu dojníc. Stále zamestnávame viac ako 170 ľudí.

Počas Vašej éry sa v roku 2005 zrušilo aj povinné členstvo na komore. Ako sa to odrazilo na fungovaní komory?

Bol som presvedčený od začiatku, že povinné členstvo bude zrušené. To bola politicky neudržateľná vec. Samozrejme že sa čiastočne preriedila členská základňa, no po zmene zákona má viac aktívnejších členov. Tí, čo v komore chcú byť, v nej fungujú aj naďalej a pracujú na zlepšení situácie.

Ozýva sa viacero hlasov, ktoré chcú znovu zaviesť povinné členstvo. Boli by ste za jeho znovuprijatie?

Myslím, že nebolo iné východisko. Nemôžeme násilu držať členov, ak nechcú byť organizovaní v samosprávnej organizácii. Druhou otázkou je problematika kompetencií. Komora by mohla výraznejšie ovplyvňovať situáciu v agrosektore, ak by dostala zo zákona určité kompetencie v oblasti registrácie podnikateľov, v oblasti vzdelávania súčasných, ale aj budúcich pracovníkov agrozozortu a podobne.

Ako hodnotíte súčasný stav agrosektora na Slovensku?

Trápi ma, že sme ako poľnohospodári roztriešení. Nedokážeme spoločne vyvíjať tlak na zmenu situácie. Mali by sme sa konečne odraziť od pomyselného dna a v prvom rade pracovať na obnovení sebestačnosti vo výrobe potravín. Stratú sebestačnosti a predaj pôdy cudzincom považujem za to najhoršie, čo naše poľnohospodárstvo postihlo.

Prečo vnímate predaj pôdy cudzincom ako vážny problém?

Ešte v roku 2002 som v aule Slovenskej poľnohospodárskej univerzity povedal: *„Robme čosi s ochranou pôdy na Slovensku, lebo ak nám niekto okolo roku 2020 povie: obyvatelia Slovenska, chodte na svoje územie, tak my sa tam nezmestíme.“* Dnes zisťujeme, že desaťtisíce hektárov pôdy už sú v cudzích rukách. Pôdu cudzinci z nášho územia odniesť nemôžu, to je fakt. Ale produkciu v prípade potreby áno. V prípade extrémneho počasia ako sucho alebo iné živelné pohromy by sme mohli naplno pocítiť, čo to znamená byť závislý na dovoze potravín.